

2022/2171(INI)

29.3.2023

MNENJE

Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov

za Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

o strategiji EU za trajnostne in krožne tekstilne izdelke
(2022/2171(INI))

Pripravljalnica mnenja: Anne-Sophie Pelletier

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov poziva Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker imata proizvodnja in potrošnja tekstila v Evropi znaten vpliv na okolje in podnebje ter skupaj tvorita četrti največji okoljski odtis¹;
- B. ker so potrošniki občutljivi za zviševanje cen; ker raziskave kažejo, da se potrošniki strinjajo, da morajo proizvajalci blagovnih znamk deliti zanesljive informacije o vplivu svojih proizvodov na okolje, večina pa jih je celo pripravljena spremeniti svoje nakupovalne vzorce in jih nadomestiti s trajnostnimi možnostmi, če so jim na voljo jasne in zanesljive oznake;
- C. ker lahko ozaveščene odločitve o trajnostnosti in poreklu izdelkov pripomorejo k spodbujanju povpraševanja po visokokakovostnih oblačilih, ki so manj škodljiva za okolje, in k prehodu na dobavno verigo, ki bo spoštovala tako naravo kot delavce;
- D. ker ima Evropa bogato tradicijo in dolgoletne izkušnje v tekstilnem sektorju; ker tekstilni sektor tvori več kot 160.000 proizvajalcev, večinoma malih in srednjih podjetij, za katere veljata obsežna evropska in nacionalna zakonodaja; ker so mnogi proizvajalci iz tekstilne industrije izrazili zanimanje za razvoj bolj trajnostnih in trajnih tekstilnih izdelkov in proizvodnih tehnologij, da bi se spoprijeli z izzivi, ki jih prinaša evropski zeleni dogovor;
- E. ker se je proizvodnja tekstila med letoma 2000 in 2015² po obsegu podvojila, življenjska doba oblačil pa se je v istem obdobju zmanjšala za 36 %³; ker modeli „hitre mode“ spodbujajo množično potrošnjo oblačil slabe kakovosti, ki jih pogosto ni mogoče reciklirati, in zbuja pomisleke o socialnih pravicah delavcev in praksah zelenega zavajanja;
- F. ker zelo zapletene in razdrobljene svetovne dobavne verige v sektorju oblačil dodatno otežujejo delo organov za nadzor trga, organizacij potrošnikov in preprodajalcev, saj včasih ovirajo skladnost z ustreznim pravom Unije o kakovosti izdelkov in proizvodnih pogojih, tudi v zvezi s prisilnim delom; ker je bil tekstilni sektor, ki ga sestavljajo predvsem mala in srednja podjetja, pod velikim pritiskom socialnega dampaža že zaradi zelo nizkih proizvodnih stroškov v državah nečlanicah EU; ker se je to zaradi pandemije covid-19 dodatno poslabšalo, saj so od tedaj prišli na dan številni primeri

¹ Evropsko okoljsko informacijsko in opazovalno omrežje: poročilo ETC/WMGE št. 6/2019 – *Textiles and the environment in a circular economy* (Tekstilni izdelki in okolje v krožnem gospodarstvu), Evropska agencija za okolje, Evropski tematski center za odpadke in material v ekološkem gospodarstvu (ETC/WMGE), 19. november 2019.

² Poročilo fundacije Ellen MacArthur z dne 28. novembra 2017 – *A new textiles economy: Redesigning fashion's future* (Novo tekstilno gospodarstvo: preoblikovanje prihodnosti mode).

³ Evropsko okoljsko informacijsko in opazovalno omrežje: poročilo ETC/CE št. 2/2022 z dne 10. februarja 2022 – *Textiles and the Environment: the role of design in Europe's circular economy* (Tekstilni izdelki in okolje: vloga oblikovanja v evropskem krožnem gospodarstvu), Evropska agencija za okolje, Evropski tematski center za krožno gospodarstvo in rabo virov (ETC/CE)).

zlorab, ki zadevajo mednarodne blagovne znamke ter njihove dobavitelje in delavce;

1. želi opozoriti, da je izjemno pomembno zaščititi potrošnike z obravnavanjem zavajajočih trditev, ki niso skladne s pravom Unije ali nacionalnim pravom o varstvu potrošnikov, pa tudi praks lažnega zelenega oglaševanja, prevelikega zanašanja na plastiko in uporabe škodljivih kemikalij v oblačilih, ter s takojšnjim sprejetjem vseh ustreznih ukrepov za ravnanje z izdelki, ki niso v skladu s pravom Unije; zato pozdravlja predlog Komisije o opolnomočenju potrošnikov pri zelenem prehodu⁴, ki bi jih pomagal zaščititi pred zavajajočim in lažnim zelenim oglaševanjem; pozdravlja tudi najavljene pobude za izboljšanje obveščanja potrošnikov o trajnosti, ponovni uporabnosti, popravljivosti in možnosti recikliranja tekstilnih izdelkov; poziva k ambicioznemu predlogu za utemeljevanje zelenih trditev, da bi potrošnike in podjetja opolnomočili za zeleni prehod ter zagotovili metodologijo za ustrezno obveščanje potrošnikov o trajnostnosti proizvodov, ki jih kupujejo; poudarja, da bi morali proizvajalci gospodarskim subjektom na poznejših stopnjah prodajne verige, vključno s trgovci na drobno in spletnimi tržnicami, zagotoviti informacije o zahtevah za okoljsko primerno zasnovo, da bodo potrošniki lahko ustrezno obveščeni;
2. pozdravlja uvedbo digitalnega potnega lista izdelkov v predlog uredbe o zahtevah za okoljsko primerno zasnovo trajnostnih izdelkov⁵, ki lahko skupaj s predlagano direktivo o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti⁶ in predlogom o prisilnem delu⁷ postane odskočna deska za boljše razumevanje dobavnih verig in povečanje njihove preglednosti, tudi v zvezi s pravicami delavcev; poziva, naj si s tem pomembnim pripomočkom prizadevamo za večjo preglednost in zanesljive informacije za potrošnike in posrednike v dobavni verigi; meni, da mora biti ta potni list, da bo res relevanten, harmoniziran, zlahka berljiv in na voljo na samem izdelku, ali, če to ni mogoče, na priloženi embalaži; se zavzema za odprte, preprosto dostopne, ažurirane in zaupanja vredne podatke, ki zagotavljajo sledljivost v celotni dobavni verigi do ravni tovarne, vključno z navedbami o sestavinah in snoveh, s posebno pozornostjo na kemikalijah, ki se uporabljajo v izdelkih; pozdravlja sklop standardov za sledljivost in preglednost trajnostnih dobavnih verig v sektorju oblačil in obutve, ki ga je leta 2021 odobrila Ekonomska komisija OZN za Evropo; spodbuja podjetja s sedežem v EU, naj jih uporabljajo; meni, da bi lahko večja sledljivost dobavne verige spodbudila krožne modele trgovine na drobno in potrošnje, kot sta nadaljnja prodaja in ponovna uporaba tekstilnih izdelkov; meni, da so dobavne verige nelinearne in obsegajo številne posrednike, vključno s tistimi, ki se ukvarjajo s trgovanjem na debelo s surovinami na blagovnih borzah, in da morajo zato zahteve po sledljivosti veljati tako za te akterje kot za proizvajalce ter da je treba zagotoviti podporo za pomoč malim in srednjim podjetjem v tem sektorju, da se prilagodijo novim pravilom; v zvezi s tem poudarja, da bi moral biti digitalni potni list za izdelke instrument, ki bo podjetjem, zlasti malim in

⁴ Predlog Komisije z dne 30. marca 2022 za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi direktiv 2005/29/ES in 2011/83/EU v zvezi s krepitvijo vloge potrošnikov za zeleni prehod z boljšim varstvom pred nepoštenimi praksami in boljšim obveščanjem (COM(2022)0143).

⁵ Predlog Komisije z dne 30. marca 2022 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovo za trajnostne izdelke in razveljavitvi Direktive 2009/125/ES (COM(2022)0142).

⁶ Predlog Komisije z dne 23. februarja 2022 za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071).

⁷ Predlog Komisije z dne 14. septembra 2022 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije (COM(2022)0453),

srednjim ter mikropodjetjem, omogočal boljše obveščanje o svojih trajnostnih praksah, vendar ne sme postati draga in birokratska zahteva;

3. meni, da je uvedba digitalnega potnega lista za izdelke tesno povezana s poenostavitvijo že obstoječih oznak, s čimer bi potrošnikom omogočili skladne in zanesljive informacije o okoljskem in socialnem odtisu izdelkov, in pa njihovem poreklu ter materialu in vsebnosti kemikalij; poudarja, da je to poenostavitev obstoječih oznak mogoče izvesti na podlagi dosedanjih sistemov certificiranja in standardnih metodologij, ki zajemajo vidike trajnostnosti, kot so krožnost, popravljivost in trajnost, hkrati pa zagotavljajo preglednost in verodostojnost z odgovornostjo oznak in sistemov certificiranja; ugotavlja, da so nekatere večdeležniške pobude in sistemi certifikatov ali zasebne oznake v zvezi s trajnostnostjo v preteklosti pokazali nekatere pomanjkljivosti; je tudi seznanjen, da so bili nekateri trgovci na drobno nedavno kaznovani za lažno zeleno oglaševanje v okviru teh sistemov; poudarja potencial elektronskega označevanja, s katerim bi imeli potrošnikom dostop do podrobnih informacij o tekstilnem izdelku, tudi nasvetov glede vzdrževanja ter možnosti popravila in recikliranja; poudarja pa, da elektronske oznake ne morejo nadomestiti fizičnih oznak, ki bi morale še naprej vsebovati osnovne informacije o vzdrževanju in sestavi;
4. meni, da imata tudi povpraševanje in kupna moč potrošnikov pomembno vlogo pri spreminjanju vzorcev potrošnje; spodbuja pobude za pomoč potrošnikom pri prehodu na bolj trajnostne in odgovornejše vzorce potrošnje z zagotavljanjem visokokakovostnih izdelkov po ustrezni ceni in zmanjševanjem količine odpadkov, vključno s spodbujanjem oblikovanja in proizvodnje oblačil, ki uporabljajo samo naravna in ekološka vlakna ter tekstilne surovine, zato pa trajajo dlje in jih je lažje reciklirati; poudarja, da je pomembno zaščititi potrošnike pred naraščajočimi cenami zaradi sprememb zakonodaje ter da je treba prilagoditi proizvodne procese; poudarja tudi, da je pomembno potrošnike obveščati o pozitivnem vplivu, ki ga lahko imajo na okolje s spreminjanjem svojih navad, na primer z recikliranjem in s ponovno uporabo proizvodov ali omejevanjem svoje potrošnje; v zvezi s tem poudarja pomen kampanj ali navodil za obveščanje potrošnikov o tem, kako ponovno uporabiti ali reciklirati tekstil; opozarja, kako pomembno je vzpostaviti delujoč in trajnosten ekosistem in okvir recikliranja, da bosta vključevala mala in srednja podjetja ter druge gospodarske akterje in da se bodo tekstilni izdelki in tekstilna vlakna ponovno uporabljali in reciklirali na klasične in inovativne načine; želi spomniti, da je te ekosisteme mogoče podpreti s finančnimi spodbudami; poudarja, da večja obstojnost tekstilnih materialov pomembno vpliva na okolje, hkrati pa strankam omogoča prihranek denarja; v zvezi s tem poziva k ukrepom za podporo raziskav o trajnostnih tekstilnih izdelkih;
5. meni, da morajo biti proizvajalci tekstilnih izdelkov in tekstilne znamke gibalo trajnostnosti, in sicer s tem, da so pregledni v svojih praksah v celotnih dobavnih verigah ter da spoštujejo človekove pravice in okolje; meni, da bi bilo mogoče cilj spoštovanja človekovih pravic in okolja doseči tudi s podpiranjem proizvajalcev in blagovnih znamk vzdolž dobavne verige ter z dajanjem prednosti visokokakovostnim evropskim izdelkom ob hkratnem zagotavljanju pravičnega prehoda; v zvezi s tem opozarja na pomen spodbujanja raziskav in inovacij v tekstilnem sektorju, vključno z zagotavljanjem večje prožnosti pri registraciji novih vlaken ter z oblikovanjem jasnega in učinkovitega pravnega okvira za podjetja in potrošnike;

6. ugotavlja, da poslovni model hitre mode v dobavnih verigah in vzorcih potrošnje zaradi nepoštenih trgovinskih praks ustvarja pritisk na dobavitelje, ki so pogosto mala in srednja podjetja, ter na njihovo delovno silo; poudarja asimetrijo moči med blagovnimi znamkami in njihovimi dobavitelji ter dejstvo, da je to privedlo do nekaterih škodljivih trgovinskih praks v tekstilnem sektorju, kot so zamude pri plačilih, kratki roki za naročila, pozne odpovedi naročil in plačila, ki ne zadostujejo za kritje proizvodnih stroškov; meni, da imajo takšne prakse škodljive posledice za dobavitelje in njihovo delovno silo ter jih je treba prepovedati; poziva Komisijo, naj oceni možnosti za odpravo teh nepoštenih praks na evropski ravni, pri čemer naj se zgleduje po Direktivi 2019/633 o nepoštenih trgovinskih praksah med podjetji v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvod⁸; v zvezi s tem meni, da bi bilo treba v ospredje spet postaviti strateško vrednost dobavne verige z dajanjem čim večje prednosti modelu trajnostne proizvodnje, ki je v nasprotju z modelom „za enkratno uporabo“ in združuje inovacije, ustvarjalne zmogljivosti in proizvodne sisteme, ki temeljijo na kakovosti procesov, materialov in natančne izdelave, hkrati pa spodbuja recikliranje neprodanih izdelkov namesto njihovega uničenja; pozdravlja uvedbo možnosti, da Komisija v predlogu za okoljsko primerno zasnovano prepoved uničenja nekaterih kategorij neprodanega blaga; pozdravlja, da je strategija EU za tekstil, ki jo je predstavila Komisija, usklajena z evropskim zelenim dogovorom in akcijskim načrtom za krožno gospodarstvo; poudarja, da sektor hitre mode vodi do nizke življenjske dobe izdelkov in povečuje količino tekstilnih odpadkov, zaradi česar je bistveno razmisliti o ciljih recikliranja, hkrati pa industriji pomagati z zadostno podporo pri sprejemanju neobvezne razvrstitve tekstila na podlagi obstojnosti in trajnostnosti; pozdravlja napovedana prizadevanja za spodbujanje krožnih poslovnih modelov, kot so storitve jemanja nazaj, zbirke rabljenih oblačil ter nadaljnja prodaja oblačil, njihovo izposojanje, izmenjava in popravila; zato poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo razvoj takšnih rešitev in inovativnih prodajnih praks za spodbujanje popravil in ponovne uporabe, hkrati pa spodbujajo ustrezne zelene in prenosljive spretnosti ter priložnosti za vseživljenjsko učenje;
7. meni, da bi morali javni organi spodbujati razvoj bolj trajnostnih tekstilnih materialov in krožnih poslovnih modelov ter si pri javnih naročilih prizadevati za zmanjšanje vpliva tekstilnih izdelkov na okolje; poziva k širši in učinkovitejši uporabi družbeno odgovornih in trajnostnih meril za javna naročila za tekstilne izdelke, da bi preprečili razdrobljenost trga; spodbuja sodelovanje socialnih podjetij na javnih razpisih;
8. želi spomniti, da je izjemno pomembno zagotoviti, da imajo organi za nadzor trga ustrezna sredstva, tudi kar zadeva osebje, ki mora biti ustrezno usposobljeno, ter finančna sredstva in orodja; poziva države članice, naj poskrbijo za strožji nadzor trga, pogostejše kontrole in odvračilne kazni za kršitve, s čimer bi zagotovili, da bi vsi izdelki, dani na trg EU, vključno s spletnimi tržnicami v državah nečlanicah EU, izpolnjevali minimalne okoljske standarde, na primer v zvezi z mejnimi vrednostmi kemičnih snovi v oblačilih, pa tudi socialne standarde; poziva k boljšemu in bolj usklajenemu nadzoru notranjega trga s strožjimi carinskimi kontrolami, da bi preprečili uvoz ponarejenih ali nevarnih tekstilnih izdelkov, pri katerih niso izpolnjene izrecno določene zahteve, tako da se zaščitijo potrošniki in okolje; poziva k okrepitvi nadzora, zlasti za večkratne kršitelje, vključno s trgovci; poziva k večjemu sodelovanju med

⁸ Direktiva (EU) 2019/633 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o nepoštenih trgovinskih praksah med podjetji v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi. UL L 111, 25.4.2019, str. 59.

organi za nadzor trga in carinskimi organi, tudi z revizijo carinskega zakonika Unije (Uredba (EU) št. 952/2013⁹).

9. opozarja, da je treba podpreti tekstilni sektor EU, saj aktivno prispeva h konkurenčnosti EU; spodbuja Komisijo, naj oblikuje smernice in zagotovi podporo, da administrativne zahteve za tekstilne izdelke ne bodo postale preveliko breme, zlasti za mala in srednja podjetja; poudarja, kako pomembna sta stalen dialog s sektorjem in iskanje skupnih rešitev; poudarja, da so mala in srednja podjetja pogosto vodilna pri uporabi inovativnih in trajnih tehnologij, ki potrošnike spodbujajo k trajnostnemu ravnanju; poudarja, da je treba ustvariti okolje, ki bo spodbujalo takšne ukrepe; poleg tega poudarja, da je treba poskrbeti za usklajenost politik in harmonizacijo na ravni EU, tudi v zvezi z zahtevami glede podatkov in metodologijami vseh političnih pobud EU, napovedanih v strategiji.

⁹ Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije. UL L 269, 10.10.2013, str. 1.

**PRILOGA: SEZNAM SUBJEKTOV ALI OSEB,
OD KATERIH JE PRIPRAVLJAVKA MNENJA PREJELA PRISPEVEK**

Priprava tega seznama je povsem prostovoljna in je v izključni pristojnosti pripravljavke mnenja. Pripravljavka mnenja je pri pripravi osnutka mnenja prejela prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba
BEUC
Clean Clothes Campaign
Fair Trade Advocacy Office
The Good Goods
RREUSE
Fashion Revolution
Zero Waste Europe

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	28.3.2023
Izid končnega glasovanja	+ : 41 - : 2 0 : 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Andrus Ansip, Pablo Arias Echeverría, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Markus Buchheit, Anna Cavazzini, Dita Charanzová, Lara Comi, David Cormand, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Maria Grapini, Krzysztof Hetman, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Kateřina Konečná, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Jean-Lin Lacapelle, Maria-Manuel Leitão-Marques, Antonius Manders, Beata Mazurek, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, René Repasi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Róza Thun und Hohenstein, Tom Vandenkendelaere, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Marc Angel, Vlad-Marius Botoș, Malte Gällée, Ivars Ijabs, Cvetelina Penkova (Tsvetelina Penkova), Romana Tomc, Isabella Tovaglieri, Kosma Złotowski
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Miriam Lexmann, Jan-Christoph Oetjen

FINAL VOTE BY ROLL CALL IN COMMITTEE ASKED FOR OPINION

41	+
ECR	Adam Bielan, Beata Mazurek, Kosma Złotowski
ID	Virginie Joron, Jean-Lin Lacapelle
NI	Miroslav Radačovský
PPE	Pablo Arias Echeverría, Lara Comi, Krzysztof Hetman, Arba Kokalari, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Miriam Lexmann, Antonius Manders, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Romana Tomc, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann
Renew	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Dita Charanzová, Sandro Gozi, Ivars Ijabs, Jan-Christoph Oetjen, Róza Thun und Hohenstein
S&D	Marc Angel, Brando Benifei, Biljana Borzan, Maria Grapini, Maria-Manuel Leitão-Marques, Leszek Miller, Cvetelina Penkova (Tsvetelina Penkova), René Repasi, Christel Schaldemose
The Left	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Malte Gallée, Alexandra Geese, Kim Van Sparrentak

2	-
ECR	Eugen Jurzyca
ID	Markus Buchheit

1	0
ID	Isabella Tovaglieri

Key to symbols:

+ : in favour

- : against

0 : abstention